

Linda Stelma nd.nl/geloof beeld wikipedia

Afstoffen synodeverslagen gaat nog even door

...In het Dordrechts Museum werd woensdag het tweede boek van een nieuwe uitgave van de verslagen van de Synode van Dordrecht (1618-1619) gepresenteerd.

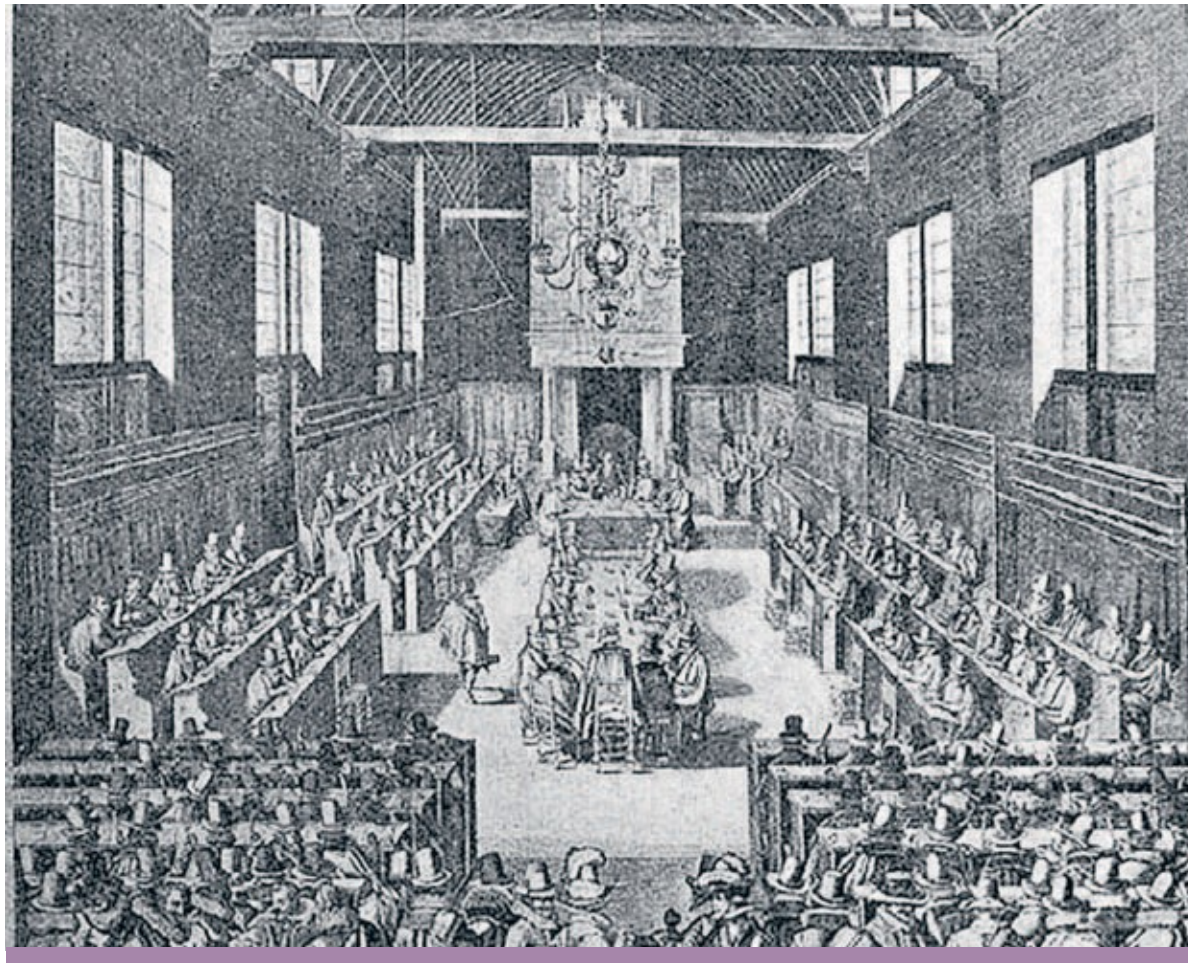
...Langzamerhand komen de oude teksten op een gebundelde manier beschikbaar voor onderzoek.

Herman Selderhuis

► Dordrecht

‘Dit boek zal je niet zo snel lezen, tenzij je voor langere tijd ingesneeuwd bent en je alle andere boeken al uit hebt.’ Kerkhistoricus prof. Herman Selderhuis verloor de realiteit niet uit het oog bij de presentatie van het tweede deel van de heruitgave van de acta van de Synode van Dordrecht (1618-1619). Het zijn boeken waarin teksten in verschillende talen zijn opgenomen. Zo moet je Latijn, Frans en Duits kunnen lezen om de acta en de brieven eromheen – die zijn ook opgenomen – te kunnen begrijpen. Waarschijnlijk komt de uitgave vooral in bibliotheken wereldwijd terecht. Desondanks vindt projectleider Selderhuis het belangrijk dat alle verslagen en brieven rondom de betreffende synode worden heruitgegeven. ‘Het is goed om te kunnen zien hoe het gebeuren in de zeventiende eeuw verliep om recht te kunnen doen aan mensen, opvattingen en ontwikkelingen.’ Bij de Synode van Dordrecht ging het over het streven naar godsdienstvrede – er waren geschillen tussen gere-

Synode van Dordrecht (1618-1619).

formeerden en remonstranten – en over de uitverkiezing. Dat is het beeld. ‘Maar het ging ook over een nieuwe bijbelvertaling, onderwijs in de kerk en de verhouding tussen kerk en politiek’, aldus Selderhuis. In 2012 werd bekend dat de Johannes a Lasco Bibliotheek uit het Duitse Emden een wetenschappelijke uitgave wilde maken van de verslagen van de Synode van Dordrecht. Toen werd nog gedacht dat de negen delen

(verdeeld over veertien boeken) in 2018 klaar zouden zijn, het jaar dat ‘vierhonderd jaar synode’ gevierd zal worden. Dat blijkt niet haalbaar. Selderhuis hoopt nu dat het project over zes tot acht jaar kan worden afgerond.

negen kranten

Bij de presentatie vertelden twee historici en medewerkers van het project wat meer over de Nationale Sy-

node. Hoogleraar geschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam Fred van Lieburg liet zien welke tekeningen er tijdens de synode gemaakt zijn van het gebeuren. Dat zijn er maar een beperkt aantal. Ook keek hij rond in het nationale krantenarchief. Hij kwam erachter dat er negen kranten uit 1618 en 1619 bewaard zijn gebleven en dat in al die kranten nieuws over de synode stond.

Joke Roelevink, onderzoeker aan het Huygens Instituut voor Nederlandse geschiedenis, ontcrachtte het beeld dat er heerst dat de remonstranten slachtoffer waren (ze werden in januari 1619 naar huis gestuurd). ‘De remonstranten wilden geen synode erkennen. Ze wierpen blokkades op. Waarschijnlijk vonden ze het helemaal geen slechte uitkomst dat ze weggestuurd werden.’

Selderhuis hoopt dat er nog meer duidelijk wordt door de heruitgave: ‘Hoe oecumenisch was de synode? Hoe zorgvuldig is men omgegaan met de remonstranten? Maar vooral: Hoe zorgvuldig is men omgegaan met het hoofdthema van de synode, de leer van Gods verkiezing? Heeft men er echt naar gezocht om recht te doen aan de Schrift? Verder is het van belang om duidelijk te maken hoe belangrijk Nederland is geweest in de ontwikkeling van het calvinisme wereldwijd en hoe de verhoudingen destijds lagen tussen kerk en politiek. Het was echt niet zo dat de kerk het voor het zeggen had; de politiek had het laatste woord.’

De oude verslagen liggen grotendeels in het Nationaal Archief in Den Haag. Maar er zijn ook stukken in archieven in Duitsland, Zwitserland, Engeland en Frankrijk. Dan gaat het bijvoorbeeld om brieven die naar afgevaardigden werden gestuurd. Selderhuis: ‘We willen het beeld zo compleet mogelijk maken.’ Het tweede boek dat woensdag uitkwam – en waar 33 mensen aan werkten – is officieel het derde boek. Het is het tweede deel van deel twee. ‘Het eerste deel van het tweede deel hadden we al klaar, maar toen dook ineens in Duitsland nog een stuk op dat bij het eerste deel hoorde’, vertelt Selderhuis. ‘Ja, het is een hele onderneming en een hele reis. Maar het is wel een hele boeiende reis.’ <